

הלכות בבורים פרק ח

א. המפריש חלתו קמח אינה חלה, וגזל ביד כוהן, ושאר העיסה חיבת בחלה; ואותו הקמח שהפריש לשם חלה אם יש בו עמר, ועשהו עיסה הרי זה מפריש ממנו חלה, כשאר כל קמח חלין.

ב. אימתי מפרישין החלה: כשיתן המים, ויתערב הקמח במים מפריש ממנו החלה מתחלת דבר שנלוש, שנאמר "ראשית, ערסתכם" (במדבר טו, כ). והוא שלא ישאר שם קמח בערבה שלא נתערב במים, שעור עמר; ואם אמר הרי זו חלה על העיסה ועל השאור ועל הקמח שנשתיר, ולכשתעשה כלה עיסה אחת תתקדש זו שבירו לשם חלה הרי זה מתר.

ג. הניח העיסה עד שלש הכל וערבה, ואחר כך הפריש אין בכך כלום; ואם לא הפריש החלה בצק, אלא אפה הכל הרי זה מפריש מן הפת, כמו שבארנו.

ד. מאימתי תתחייב העיסה בחלה: משתגלגל בחטים ויתערב הקמח במים, או שתטמטם בשעורים ותעשה כלה גוף אחד; ואוכלין עראי מן העיסה, עד שתגלגל בחטים ותטמטם בשעורים. והכסמין בחטים, ושבלת שועל והשיפון בשעורים.

ה. נתגלגלה בחטים ונטמטמה בשעורים האוכל ממנה קדם הפרשת חלה חייב מיתה, מפני שהיא טבל. לפיכך אם היתה העיסה חיבת בחלה מן התורה, האוכל ממנה לוקה ככל אוכל טבל; ואם היתה חיבת בחלה מדבריהם, מפין אותו מפת מרדות.

ו. עיסה שנדמעה עד שלא תתגלגל, פטורה; ומשנתגלגלה, חיבת. וכן המקדיש עיסתו או המפקיר אותה קדם שתתגלגל, ופדיה וזכה בה, ואחר כך גלגלה, או שהקדישה או הפקיר אותה אחר שנתגלגלה, ופדיה וזכה בה הרי זו חיבת בחלה.

ז. הקדישה קדם שתתגלגל, ונתגלגלה ביד ההקדש, ואחר כך פדיה פטורה: שבשעת חובתה, היתה פטורה.

ח. וכן נכרי שנתן לישראל לעשות לו עיסה, ונתנה לו במתנה עד שלא גלגלה חיבת; ואם נתנה לו אחר שנתגלגלה, פטורה. גר שנתגיר והיתה לו עיסה נתגלגלה עד שלא נתגיר, פטורה; ומשנתגיר, חיבת. ואם ספק חיבת בחלה, לפי שהוא עוון מיתה; וזר שאכל חלת ספק זו וכיוצא בה, אין חייב עליה חמש.

ט. עיסה שנלד בה ספק טמאה קדם שתתגלגל יעשנה בטמאה, לפי שמתר לטמא חלין שבארץ ישראל; ותשרף חלתה. גלד לה אחר שנתגלגלה ספק טמאה, שודאה מטמא את החלין מן התורה יגמרנה בטהרה: שכל שודיו מטמא את החלין גזרו על ספקו בחלין הטבולים לחלה, שלא יטמאו אותן הואיל ונטבלו לחלה. ותהיה החלה הזאת תלויה, לא נאכלת ולא נשרפת.

י. לא יעשה אדם עיסתו בטמאה לכתחלה, אלא יזהר וישתדל; ויטהר הוא וכליו, כדי להפריש חלה בטהרה. היתה בינו ובין המים יתר מארבעת מילין יעשנה בטמאה, ויפריש חלה טמאה.

יא. אין עושים חלת עם הארץ בטהרה, אבל עושים עיסת

חֲלִין בְּטֹהֶרָה. כִּיצַד : מִגִּבֹּל הָעִיסָה זֶה הַחֶבֶר, וּמִפְּרִישׁ מִמָּנָה
כְּדֵי חֲלָתָהּ; וּמִנִּיחָהּ בְּכָלִי גָלִילִים אוֹ כְּלֵי אֲבָנִים אוֹ כְּלֵי אֲדָמָה,
שְׂאִין מִקִּבְּלִין טִמְאָה. וְכִשְׂיָבוֹא עִם הָאָרֶץ נוֹטֵל אֶת שְׁתִּיָּהּ,
אֶת הָעִיסָה וְאֶת הַחֲלָה; וְאוֹמְרִים לוֹ הִזְהָר שְׂמָא תִּגַּע בַּחֲלָה,
שֶׁלֹא תַחֲזֹר לְטַבְּלָהּ. וּמִפְּנֵי מֶה הִתִּירוּ לוֹ זֶה, מִשּׁוּם כְּדֵי חֲיִיו
שֶׁלִּמְגִבֹּל.

יב. אִשֶּׁת חֶבֶר, מְרַקְדָּת וּבוֹרְרַת עִם אִשֶּׁת עִם הָאָרֶץ; אֲבָל
מִשְׁתַּטִּיל מִים לָעִיסָה לֹא תִסִּיעַ אוֹתָהּ, מִפְּנֵי שֶׁהִיא עוֹשֶׂה
עִיסָתָהּ בְּטִמְאָה. וְכֵן הִנַּחְתּוֹם שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּטִמְאָה לֹא לְשִׁין
וְלֹא עוֹרְכִין עִמוֹ, שְׂאִין מִחֲזָקִין יְדֵי עוֹבְרֵי עֲבָרָה; אֲבָל מוֹלִיכִין
עִמוֹ פֶּת לַפִּלְטָר.

יג. הַלּוֹקַח מִנַּחְתּוֹם עִם הָאָרֶץ בְּסוּרְיָה, וְאָמַר לוֹ הַפְּרִשְׁתִּי חֲלָה
אֵינּוּ צָרִיךְ לְהַפְרִישׁ חֲלָה מִסָּפֶק: כִּשֵּׁם שֶׁלֹא נִחְשְׁדוּ כָּל יִשְׂרָאֵל
בְּאָרֶץ עַל תְּרוּמָה גְּדוּלָּה, כֵּן לֹא נִחְשְׁדוּ בְּסוּרְיָה עַל הַחֲלָה.
אֲבָל הַלּוֹקַח בַּחוּצָה לָאָרֶץ מִן הִנַּחְתּוֹם, צָרִיךְ לְהַפְרִישׁ חֲלָה
מִסָּפֶק; אֲבָל הַלּוֹקַח מִבְּעַל הַבֵּית, וְאִין צָרִיךְ לוֹמַר הַמֵּתְאַרְח
אֲצִלוֹ אֵינּוּ צָרִיךְ לְהַפְרִישׁ מִסָּפֶק.